

ובזה ייל ניב הדיק ש愧 שמעבירין את המת לפני הכלה ובכן דרי עיל: מבטין תית להכנת כלת (ואה"ב) ולהצעאת המת, ומקדים הצעאת המת, לפי שכן הוא סדר העבודה – טומ' ואח"כ עשיט³³ – משא"כ בחקירימה, בשבאק בב"א – עשה דוחה ל"ת³⁴. ואסיים מעין הפתיחה בתודה מוקלע (מרקוב ולב עמוק) על השתדלותנו, וגם השתרלות הרה"ג דוחה א"יא וכוי מוהיר יהודא זאב שי הליי טגיל בכל הניל. וזהר מהשי"ת שנובה כולנו להיות דבקים באקלים חיים ע"י תורה חיים, שמתכוונים אנו בולט לקבלה בזמנ מ"ת הבעל, וכנסח ברכת כ"ק מ"ח אדרמור' זצוקלה"ה בגנ"מ זי"ע, בשמה ובפנימיות³⁵.

ברכת החג

על קבלת הידיעה בבית רבי, מהלך ימי ה"שבועה" ממוקד ראשון מס' נאמן בית רבי, החסיד רבי דובער (בערל) שי' יוניך:
 "בבוקרו של יום י"ג באיר תש"ב נקראותי באמצעות הטלפון לבוא אל בית כ"ק אדרמור' שליט"א (או, ברחוב ניו יורק מס' 346 פינת פרידנט בקומת הרביעית) ואת, לפি בקשת הרבנית [חיה מושקא עליה השלום]."
 ..הרבינית התבטאה אז, כי מעבורי של גיסה ר' ישראל אריה ליב – אחיו של כ"ק אדרמור' שליט"א – אינו שפיר במילויו "אווי וייר ניט גוט". ומיד הוסיף כי איננה יודעת איך תעכל זאת חותנתה, הרבינית חנה (ז"ל), והיא חוששת אכן כיצד היא תצליח להחזיק מעמד ("איך האב מורה פאר דער שויגער זוי ווועט זי דאס אויס האלטן").
 "לאמינו של דבר לא תפטע את המ丑 לאשוורו, והסקתי כי המורבר בהתקפתילב או משתו מסוג דומה."
 "בעבור רकות ספורות של מחלוקת ביחס מהני הרבנית לקרה לר' שמואל לוייטין, עשתיו במצוותה ובאותי מיד עמו. היא שוחחה עמו במחיצת השעה, ורק לאחר מכן ניאotta לשפר לי את האמת המורה . . ."
 בשעה מוקדמת בבוקר ניגשה הרבינית לחנות מגניות (ברחוב נסטרנד) שם שוחחה בטלפון שיחת-חווץ עם בית משפחת גיסה בלונדון. אז נמסרה לה הבשורה המעציבה כי הוא שבק-הייס-לבליך. משוחררה הביתה כבר לא היה כ"ק אדרמור' שליט"א בבית כי החל ל-50.

"אחר התפילה נכנס ר' שמואל [לוייטין] לחדר כ"ק אדרמור' שליט"א והודיע על פטירת אחיו זיל. כ"ק אדרמור' שליט"א התרענן אם עוד מישחו יתעד על כך, והורה שככל אלו היהודים שיוואלו לדובנס אלו..."

.33. ראה לקוטר תורה שם דינה מה טווי (בלק ע. סעיג ואילך). לקוטר שיחות ברכ' י' עמ' 11.
 .34. יבמות ג. ב. וראה ח�א נב. ב. לקוטר תורה פקוח ג. ד. אוור תורה להצמיח צדק קרת עמי טרפו.
 .35. דיקט טسف זה – נtabar בלקוטי שיחות ברכ' י' עמ' 1307. שם ברכ' ח' עמ' 272. ברכ' י' עמ' 158. וועד.

"קראו להרחה ר' יהודה ליב שי גנור. קריעה קרע לכ"ק אדמור"ר שליט"א
הרב שמואל לוייטין ז"ל, הוא התחול, כי"ק אדמור"ר שליט"א סיים, וריל"ג סייע
בידו. לאחר מכן כתב כי"ק אדמור"ר שליט"א מכתב – בכתב ידו קדשו –
ליגטו (עפ"י השערתי מכתב לנחמה ולעוזדה), וביקשנו לשגרו.

"שבעה ישב כי"ק אדמור"ר שליט"א בחדרו הקדוש (ב-י"ל). הרוב חזקוכ עבר
לפני התיבה בכל התפלות שהתקיימו במעמד מנין מצומצם – עם תום ימי
השבועה המשיך הרחה ת החסיד רבי שניואר זלמן דוכמאן (ז"ל) להתפלל עד
(ובכלל) ה"יארץ-ישראל" (יום השנה) –

"המנין המצומצם היה אחד מני העצות ותחבולות שהתבעעו כדי
שהרבנית חנה ז"ל, האמא, לא יודע לה מפטירת בנה, והדבר לא יזק
לביראותה.

– מן הראי, איפוא, מספר גם על שאר הדברים שנעשו כדי להעלים
מננה את הדבר:

מאו-באו אמו לארצו-הברית נהג כי"ק אדמור"ר שליט"א לבקרה בביתה
(שכן ברחו פריזנט מס' 1418), מדי יום, בשעות הערב (00:00-08:00 בערך).
כדי שלא תחשש למשהו נהג כי"ק אדמור"ר שליט"א כר אף ביום ה"שבועה".
למנעת שאלות מיותרות על כר שכ"ק אדמור"ר שליט"א נועל נעיל-גומי, שוחוט
לבן הקיף את שלויהם, דבר המבליט אותו, נטלתי משחת-נעליים בצעב שחזור
ומשחתיה בה את הנעליים.

.. בערב הראשון לוייתו את כי"ק אדמור"ר שליט"א עד פינת רח' פריזנד
וחזרתי ונכנסתי לחנות ושם צלצلت לבית אמו של כי"ק אדמור"ר שליט"א.
כאשר שמע כי"ק אדמור"ר שליט"א את הצלצול אמר לאמו שיש שיזה עבורה
והוסיף ואמר: "ריד גזונטראהייט" ויצא את הבית... כר מצאתי כל מיני
המצאות בשם ערב החלפתינו ביוון, העיקר, שכ"ק אדמור"ר שליט"א לא ייאלץ
לשחות בביתה זמן רב, דבר שהודה מגביר את החשש שתבחן בך שהוא נודג
במנהגי אבילות – לע" – ...

"כן אמר לי כי"ק אדמור"ר שליט"א באותו יום כי יש לדאג שאף אחד לא
ישגר לאמו מכתבי-תנחומין וכיו"ב³⁵... והורה לי להביא אליו את הדואר. הוא

³⁵ עברה זו מעיינתי במפורש באגדה ששיר כחודשים לאחר מכן למורת רחל שניאורסאהן, אשת
רבי שלום-שלמה, רוד כי"ק אדמור"ר שליט"א ('אגורות-קרוש' שם ב"ר ו' עמוד רלו):
ב"ה ב' מניא תשיב
ברוקין.

דוחתי הרבנית מבית הענזה
והכבהה
מרת רחל תחיה

ברכה שלום!

והעת קבלתי מכתגה בלבד המתה, בו כתבת אשר נהג לה עיר האסן מפטירות אווי זיל
וממחרה העי נלענת על שאלהה, אשר בבוד אמי שליט"א אינה יודעת על דבר זה מאומה
ומשתלים בכל עח ווחצונות להנגלים ממנה כל הענן מפני מצב ביראותה והשיות יזכה את

היה ממיינו ולאחר מכן מחיירו לי שאנחנו בתיבת הדרור. כך היה במשן

חדשנים אחרים...
כלתו ונכדתה של הרבנית היו משגרים לה מכתבים בהם כתבו שהבן –

הבעל האב – עסוק מادر בלימודיו ומשום כך איןו כותב לה. אחרי מספר חודשים החלה הרבנית להסיח את לבה בפני הרה"ח ר' דובער יוניק על דאגנה מבר שאיונה מתקבלת מכתבים מבנה בלונדון ויש לה עגמתינפלש מבר. היא הוסיפה אן: "לשאלות את בני [הרבי שליט"א] – אני רוצה, יש לו מספיק דאגות בלבד זה. ובכלל משטרתך אני לספר לך אך דברים ממשחים".

ר' בעREL סייר על-כך להרבנית [חיה מושקא ע"ה] כי חותנתה מתחילה לחשוד כי משהו בלונדון אינו בשורה... ולאחר ששבוע מסר לו כי אדרמור' שליט"א מכתב ששיגרה הגישה מלונדון לחמותה – הרבנית חנה – ואשר בשוליו הוסיף כי אדרמור' שליט"א מספר שורות, בשם אחיו, כדי שיינחו

בתיבת המכתבים.

באוטו ערבית סיירה הרבנית חנה בשמה לה בעREL כי סוף סוף קיבלה

מכתב מבנה בלונדון...
יומיים אחרים לפני חג השבעות, היסב כי אדרמור' שליט"א את תשומתי

ליובי כי כדי לדאוג לארגן (טגרמה) מברך בשם אחיו ומשפחתו, לבבב
החג...
כבראה שכך היה נהוג ר' אריה ליב, לשלווח לאמו לפני כל חג, מברך.

ומשם בך מברך כוה כדי שלא יעורר העדר-مبرך את תשומת להה
שמא יירע משחו...
לא יודעת כי צד אפשר לוייף מברך – ממשין ר' בעREL – "זה רבנית

[חיה מושקא ע"ה] אמרה לו שאגש למוכירות ובאייה לה אישחה מברך
שהתקבל באותו יום והוא כבר תראה לי מה לעשות. הבאתי לה מברך
הרבנית ע"ה לקרה קומקסום, הרתיחה בו מים, זאח"ב הראתה לי כיצד להעור
בדדים וכשסיימי כתוב ר' שלום מענדל סימפסון את הנטה ובו ביום מסרנו
את המברך לרבנית חנה ע"ה...
על התעסקותי בכל עניינים אלו אמר לי כי אדרמור' שליט"א (במודמוני,

בתום שנת האבילות על אחיו): "הוטל עלייך לצצע עניינים שעלה פי שולחן
ערוך אינם מתאימים, יהי רצון שבכך תצא ידי-חוובה..." [זריר או באשערת

כזיא מאותנו לבשר אך בשורות טובות זאת בשמות וברוחניות.
ברכה שתורתה רוח נחת ועט מכתה וחתנה שיהיו מתוך בידות חנה ובראות ימים
שניט טבות.
ביד מברחה ומברכה.

וכבאגרת שושנה ביזד תמן לרבי אברהם חן:

תיזה על הבעת התנוחין שלו; ומוגניפ העתק ריד מה שאמרתי למנהלי ביום ייט אייר,
אמ' שליט"א אינה יודעת עדי' כי החששים אטו למעב' בראותה ולכן בקשתית את כל אל
הiquidים שלא נכתב לה בהnil... (אגוזת-יקחיש שם עמי' קפבנ').

טהן ואכן וואס על-פי שולחן-ערוך האلط ניט אויס, זאלסט מיט דערמייט יונזא זיין³⁵].

כך המשכנו מדי ערבי חג עדי הסתלקותה בשנת תשכ"ה, בהתאם לרצונו קורשם של ב"ק אדרמור שליט"א והרבנית [חיה מושקא ע"ה] שדאגו לוודא שלא תגיע הבשורה מפatoria בנה, לרבייה חנה ע"ה³⁶. שבת-קדוש פרשת אחורי-קדושים תשמ"ה התווועד ב"ק אדרמור שליט"א, ובין השichenין אמר³⁷:

"...ישנו עניין נסף בהთועדות זו – ולא רק עניין נסף, אלא עניין עיקרי, שכן, מצד פרשת השבע עצמה, הרי לא בכל שבת מתיקימת הთועדות – בקשר עם היארצ'יט".

ואף שהוא עניין פרטני, מכל מקום מכיוון שכבר נתרפסת הדבר כו' – יש ללמדו הוראה בעבודת האדם לקותני³⁸.

ומכיוון שככל עניין הוא בהשנאה פרטית, הרי גם הקביעות של היארצ'יט בשנה זו, ביום השבת פרשת אחורי-קדושים היא בהשנאה פרטית, ولكن, יש למצאו את הקשר והשייכות עם המדבר לעיל בענין "אחורי-קדושים".

ההוראה מענינו של בעל היארצ'יט – יש ללמדו ממשו, כמובן מהມבואר בשער היהוד והאמונה בתהלווע בענין "שמו אשר יקראו לו בלשון הקדש".

ובכן: שמו הראשון של בעל היארצ'יט הוא – "ישראל", ושמו השני – "אריה", וננסף לכך שהוא גם הכינוי דשם "אריה" – "לייב", וכיוז שגם הכינוי נעשה חלק מהשם, עד ובודגמת שם "אלקים" שהוא כינוי לשם "הו"³⁹ ("אלקים" בגרמנית "בנוי"⁴⁰), דהיינו, עם היוותו למטה שם הו', שם המפורש שם העצם ושם המיזוח⁴¹, מ"מ, גם הוא משמות הקדושים שאין נמחקים⁴², ועוד שהוא כינוי לשם הו'.

והנה, התובן דבר' שמות אלו ("ישראל", ו"אריה" ליב") הוא – על-דרך ובודגמת התובן של שני הענינים "אחורי" ו"קדושים", וחיבור כל השמות יחדיו, שנעשיםשמו של אדם אחד, הוא – על-דרך ובודגמת החיבור של "אחורי קדושים", קרלמן.

³⁵ היגראת המובאת ב'קואנטהייט' גליק מס' 1 (ערבי חגיה' חשמאי) עמ' 31 (ובМОק התוספות) איה מודיקת כל וככל!

³⁶ ההתועדוות תשמ"ה ברכ' ג' עמ' 1942 ואילך.

³⁷ כתורת הבשיט אשר מיכל דבר ודבר אשר האדם רואה או שומע, הוא הוראת הנגגה בעבדת השם – "יהודים יומי" – ט' איר.

³⁸ ראה לקוטי לח' יצחיק העזרות להור וקהל עמ' קנה.

³⁹ השווה ורמב"ם הלכות ייחודי החוריה פ"ז ה"ב. הלכות נשיאת כפים פ"ד ה"ג. הלכות שבתנות פ"ב ה"ב. פ"ז ה"ח. מורה נבוכים ח"א פ"ס א' ואילך.

⁴⁰ שבתוות לה, סע"א. רמכים הלכות ייחודי החוריה שם. טור שו"ע יורה דעתן רעו סעיף ט'.

טבנין ותגננות

הוונגה כ"ז אמריך שליטה בעמ' האבות לע' ר' ירמיה אמר ורבנן
ברשותו בשנות עי' חז"ה רב' יהודה-ליבר שי' גראן, מכיר בק' אמריך
שליט' א' מוגובאים פאן כלשות נמא חספה או שיטון

אימתי מוחץ מן האבליזז' והפסק היה לית שאינו נושא לדיון או שאלת
תקורתה וחתה עצבה להוות באיה' דיאט' דיאט' שני טבנאות, שאל שאלת
מעבשיות ואין להמתן עז אדר האבדוד.

זיכף אחורי הדעה קרע קרייה - רישל (ר' שמואל זאג' דיל געישן)
התחל לחתרן ואחיב סיט' זקריעת בדו בענינה, בשעת זקריעת אמר ליטש
ויל' (וילג') לאמר הפסוקים המסתננים בהסדור - זקריעת הדעה כמונו
בגד זומן, אחיב ישב על כסא נטך.

זוה להיליך חמוצה נרתות (לעלוע) וכן נבל ים.
לא התפלל לפני החיבתך, רק אמר את כל הקדושים
בענעה כתוב מכתב ליטשו בענגלאנד לחזקה,

המנין התפלל בחרוזו.
הקפיטל מיט אמר אחר הקristol זעליגן ואחר אמרית הקאיפיטל אמר
קדיש.
הה' משניות זוה להמתפלל לאמורם בקהל רם (כנראה שהוא בעצם אמרם
גם כן).

אחר התפילה ישב על כסא נטך והמתפללים נהמו בברכת ייחום אбелים
וכן אחר כל תפילה.
למעורב לא היו שינויים.

שחרית, זוה להמתפלל שיאמר הפרק 'אייזהו מקומן' בקהל רם (כמודמה
שהוא בעצם אמרנו ג'').
הקפיטל מיט אמר אחר הום ותילים וקדיש אוד אוד שעריהם.

אתה לוחץ לאמר – פטוט דוקטורתי ואין כל שיטות בקהל רום (היא ביכרתו
אפרוח נ"ז).
הסמלית את להשאך במו אמונת שפטנות לאמתם גבאל דם ובל בבל
חפץ.
המנעלים חלטנו קודם אמרית הקישר רוכבו, אבל זהה לבוש בבדוי שבת,
אחר החפילה ישב על כסא נזיר תחתה בברכת עזוז אבלם.
בזומ ב' לא עלה לחדרה.
דאיתון איך שאסור אחר החפילה השמי פקדים משניות, ביחסות.
בעש"ק – פסק שני – נשליךנו כדי לאכלי בית מצה, וזכה לדיביא
המעוז מעריב.
בגושל' הדברים מן הרואי להטיף כי הרבי שליט"א מנגדו קדריש' מדי
שנה ביום היארצית. עם זאת מנהנו למןת מישוזו להחפלו לפני התיבה.
בשנים האחרונות – הודה ר' הוועש קארף שליט"א.

באגרת א'תרכ"י טוון תש"ב (אגרות-קדוש' ברך ו' עמ' קני'ק):
וצדק בכתביו אשר עשית בהוראות האחרונים שלדעתם יש להתחיל
הabilities מעת קבלת היועעה (שלא היה אסור בק"ש וכיו' משך כמה ימים).
אם שהזיה לבי נקיי ע"ג, דעתך אהיה לא כן, וכמו שבשוע' או"ח ר"ס ע"ב,
והקלתי בכ"ג, ע"י ישוב בדוחך של' אדרה"ז הוא "זונגהין" ולא בל' של פס"ד).
כיוון שנמסר הדבר לכתחפאי במקום הנפטר, ובספר כל בו מהרב גוריונואלד [עמ'
118 ועמ' 269], מביא הוראה זו בשם הרב רפאל שפירא ומהרש"ם ח"ב סר"ס,
ודלא כהנצעי"ב בספרו מшиб דבר, והובא ג"כ בשדי חמץ ע' 3456, [שיטת אחרת
לשבט ספר סק"ו שאינו אונן ולא מתאבל ג"כ. ולע"ע לא מעטתי לו חבר]. שוב
ראיתי בהערה לכל בו הנ"ל, פרק ד' אות כ"ג, שמביא משורית תשובה שלמה
מהדרות להרב עפשטיין (מסטי' לויס), שמחדר שם דבר זה תלוי בחלוקת
אם מונימ שמוועה רוחקה מיום המיתה או מיום הקבורה (כשהיתה איזה ימים
אחר המיתה), וכיוון שבזה שמענו מב"ק מו"ח אדרמור' הוראה מפורשת למןות
מיום המיתה, הא' ג"כ סיוע להנ"ל לנוכח האilities בקבלת היועעה.

** באגרת הנק"ל שם:

דא"ג הנני בספק במנהג כי'ק מו"ח אדרמור' בהabilities – שבעה – אחרי
אמו הרבנית ע"ה אשר עלה לתורה ג"כ בימות החול ובמנחה לשבת, דהיינו

זהו שפטם הטעינה — אם כי הטענה נכונה — לא אכל חמאתן.
אחרי תשלוח ערבות בקשר לחדסא רשותה ואמר שחויב הוא רך ביום
הראשון, אבל אם לאabal' און חצון לאכלה אחיך.

עשים אחר תשלות מגרה לא אמר נקאנטיל מש' כי עשי' אחר חצות אין
אומרים עוזק דין, ואמר אחד הלא אין אמרת תחת כל השבוי זא אמרת
זא איז צוליב אן אטער עט' ניש אליב מעורר זיין דינט, ואחריך אמור
איאל' בגין אונטן אַקאנט מיהלט סאנט אן אהדרות, ואמר קיטש' אחר
דאמאן.

וזה תשלות דשיך החטף נזיה-המזרע ואמר כל תקי'יט, ומ'זק'ען
אחר אקייאת עלה למפער, אבל לא קראונו בשטווי.

לטנאה לא עלה למורה — סיפר שיכ' מבה ארמרר (טוהריין) על
לטנאה בשנות האלפיות אחר מאן זע — בירט שיכ' למפטור לנטנאה ביל
קדיאת טו, ואמר לו רשייל (שי') שכדמתה לא שמעו אהוב' מכיך אומרא
זיע שטווי (טוחנרט) פונה (כברואה שלוח לא עלה לתורה).

סאית' שבת אבל בדורו בעשיך צה' גזבאיין לנטנאה ובשר)
מערב' מושך החטף בחורה
הבדוק' גאות' בברוח על טו.

גם אלו העלוות שלא היה רגיל בהם לו לא האבלות, ולא מצאתי טעם עז
ובמילא לא מלאני למי לנוהג בכיה ולא עלייתו לתורה אלא ביום הש"ק וכיודע
הפסיק דר'ת בזה.